

PODSTAWOWE, OBNIŻONE I PODWYŻSZONE ODSETKI PODATKOWE W PRAKTYCE

1. Stawki odsetek od zaległości podatkowych	str. 1	8. Sposób rozliczenia wpłaty podatnika	str. 3
2. Przesłanki naliczania niepodstawowych odsetek	str. 1	9. Obciążenia odsetkowe w czasie postępowania podatkowego	str. 3
3. Zaokrąglenie odsetek za zwłokę	str. 2	10. Zaliczenie zwrotu VAT na zaległości podatkowe	str. 3
4. Ponowna korekta rozliczenia podatkowego	str. 2	11. Odsetki w przypadku zwrotu podatku PIT	str. 4
5. Obniżone odsetki po korekcie pliku JPK_V7M	str. 2	12. Wniosek o umorzenie odsetek podatkowych	str. 4
6. Korekta rozliczenia po czynnościach sprawdzających	str. 2	13. Umorzenie zaległości wraz z odsetkami za zwłokę	str. 4
7. Zwolnienie z naliczania odsetek podatkowych	str. 3	14. Wpłata odsetek za zwłokę	str. 4

1. Stawki odsetek od zaległości podatkowych

Podatek nieuregulowany w terminie płatności stanowi zaległość podatkową. Konsekwencją jej powstania jest obowiązek uiszczenia odsetek za zwłokę. Odsetki za zwłokę nalicza się – w zależności od okoliczności powstania i ujawnienia zaległości podatkowej – według stawki podstawowej, obniżonej lub podwyższonej.

Punktem wyjścia dla ustalenia stawek odsetkowych jest stopa lombardowa. Podstawowa stawka odsetek podatkowych jest równa sumie 200% podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego, ustalonej zgodnie z przepisami o NBP, i 2% – ale nie może być niższa niż 8%. Obniżona stawka odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych stanowi 50% staw-

ki podstawowej, a podwyższona stawka to 150% stawki podstawowej. Stawki odsetek za zwłokę ulegają obniżeniu lub podwyższeniu w stopniu odpowiadającym obniżeniu lub podwyższeniu podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego, poczynawszy od dnia, w którym stopa ta uległa zmianie. Precyzuje to art. 56c Ordynacji podatkowej.

Odsetek za zwłokę nie nalicza się:

1) za okres zabezpieczenia, od zabezpieczonej kwoty zobowiązania, jeżeli objęte zabezpieczeniem środki pieniężne, w tym kwoty uzyskane ze sprzedaży objętych zabezpieczeniem rzeczy lub praw, zostały zaliczone na poczet zaległości podatkowych,

2) za okres od dnia następnego po upływie 14 dni od dnia otrzymania odwołania przez organ I instancji do dnia otrzymania odwołania przez organ odwoławczy,

3) za okres od dnia następnego po upływie terminu rozpatrzenia odwołania (o którym mowa w art. 139 § 3 Ordynacji podatkowej) do dnia doręczenia decyzji organu odwoławczego, jeżeli decyzja organu odwoławczego nie została wydana w terminie,

4) w przypadku zawieszenia postępowania z urzędu – od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania do dnia doręczenia postanowienia o jego podjęciu,

5) jeżeli wysokość odsetek nie przekraczała trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu Prawa pocztowego (tj. Poczty Polskiej S.A.) za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej,

6) za okres od dnia wszczęcia postępowania podatkowego do dnia doręczenia decyzji organu I instancji, jeżeli decyzja nie została doręczona w terminie 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania,

7) za okres od dnia następnego po upływie dwóch lat od dnia złożenia deklaracji, od zaległości związanych z popełnionymi w deklaracji błędami rachunkowymi lub oczywistymi omył-

kami, jeżeli w tym okresie nie zostały one ujawnione przez organ podatkowy,

8) za okres od dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji określającej warunki cofnięcia skutków unikania opodatkowania do dnia cofnięcia skutków unikania opodatkowania zgodnie z art. 119zfk § 1 lub § 2 Ordynacji podatkowej, od zaległości podatkowych związanych z osiągnięciem korzyści podatkowej,

9) w zakresie przewidzianym w odrębnych ustawach.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Stawki odsetek podatkowych dostępne w serwisie www.wskazniki.gofin.pl

2. Przesłanki naliczania niepodstawowych odsetek

Stosowanie obniżonych lub podwyższonych odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych uzależnione jest od spełnienia ustawowych przesłanek

Preferencyjna stawka

Obniżone odsetki za zwłokę stosuje się w przypadku spełnienia wymogów określonych w art. 56a Ordynacji podatkowej. Zaległość podatkowa musi wynikać z prawnie skutecznej korekty deklaracji (zeznania podatkowego) dokonanej w ciągu 6 miesięcy od dnia upływu terminu złożenia tej deklaracji. Wpłata musi nastąpić w ciągu 7 dni od dnia złożenia korekty.

Korekta nie może być efektem działań organów podatkowych. Obniżonych odsetek za zwłokę nie nalicza się w przypadku zapłaty zaległości podatkowej ujawnionej po korekcie dokonanej na skutek czynności sprawdzających. Taka preferencja nie przysługuje także wtedy, gdy korekta rozliczenia jest składana po doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli celno-skarbowej lub po otrzymaniu zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli podat-

kowej, a jeżeli nie wysłała się zawiadomienia – po zakończeniu kontroli podatkowej. Ważny jest zakres dokonanej weryfikacji. Nie ma przeszkód do zastosowania obniżonych odsetek za zwłokę, gdy korekta dotyczy innego okresu rozliczeniowego niż objęty czynnościami sprawdzającymi lub kontrolą, nawet jeżeli do jej dokonania skłonił podatnika wynik tych czynności sprawdzających lub kontroli.

Obniżone odsetki za zwłokę ustala się nie tylko w przypadku zapłaty zaległości podatkowej. Stosuje się je odpowiednio także w razie zaliczenia nadpłaty lub zwrotu podatku, potrącenia albo przeniesienia własności rzeczy lub praw majątkowych – na wniosek wniesiony w terminie 7 dni od dnia złożenia korekty rozliczenia.

Odsetki od zaliczek

Preferencyjne zasady naliczania odsetek za zwłokę nie są wykluczone w przypadku korekty wysokości zaliczek na podatek dochodowy.

Organy podatkowe uważały to za niedopuszczalne z powodu braku możliwości spełnienia jednego

z podstawowych warunków: złożenia korekty rozliczenia. Skoro bowiem nie przekazuje się w ciągu roku podatkowego deklaracji z wyliczeniem kwoty zaliczek na podatek dochodowy należnych za poszczególne miesiące (kwartały), nie ma mowy o złożeniu korekty.

Sądy administracyjne zanegowały jednak to stanowisko. Podatnik może uiścić obniżone odsetki za zwłokę od zaliczek na podatek dochodowy (przy zachowaniu ustawowych przesłanek) w przypadku dokonania autokorekty zeznania podatkowego obejmującej wysokość wpłaconych zaliczek. W trakcie roku podatkowego nie składa się wprawdzie deklaracji z kwotami zaliczek na podatek dochodowy należnych za poszczególne miesiące (kwartały), ale wykazuje się je w zeznaniu podatkowym. Został zatem jedynie przesunięty termin ich deklarowania. Podatnik ma prawo skorygować wszystkie dane zawarte w zeznaniu podatkowym – w tym kwoty zaliczek na podatek dochodowy. Jeżeli z własnej inicjatywy skoryguje w rocznym rozliczeniu wysokość zaliczek, ma prawo zastosować obniżone odsetki podat-

kowe (por. wyrok NSA z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt II FSK 2978/14).

Obniżonych odsetek za zwłokę nie można naliczyć od zaległych zaliczek na podatek dochodowy uiszczanych w trakcie roku podatkowego – zanim ich wysokość zostanie udokumentowana w zeznaniu podatkowym. W tym przypadku stosuje się odsetki podstawowe.

Karne odsetki

Podwyższone odsetki za zwłokę są naliczane od zaległości w akcyzie lub VAT.

Zasady zwiększenia obciążeń odsetkowych precyzuje art. 56b Ordynacji podatkowej. Podwyższone odsetki za zwłokę nalicza się w przypadku:

1) zaniżenia zobowiązania podatkowego, zawyżenia nadpłaty lub zwrotu podatku ujawnionych przez organ podatkowy w toku kontroli podatkowej, kontroli celno-skarbowej lub postępowania podatkowego,

2) dokonania korekty deklaracji:

a) po doręczeniu zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej, a gdy

nie stosuje się zawiadomienia – po zakończeniu kontroli podatkowej,

b) w wyniku czynności sprawdzających,

c) po doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli celno-skarbowej

– jeżeli kwota zaniżenia zobowiązania podatkowego, zawyżenia nadpłaty lub zwrotu podatku przekracza 25% kwoty należnej i jest wyższa niż 5-krotna wysokość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu następującym po dniu upływu terminu płatności zobowiązania lub terminu zwrotu (w 2022 r. 5-krotność minimalnej pensji wynosi 15.050 zł),

3) ujawnienia przez organ podatkowy w toku czynności sprawdzających, kontroli podatkowej, kontroli celno-skarbowej lub postępowania podatkowego niezłożenia deklaracji, mimo istnienia takiego obowiązku, oraz braku zapłaty podatku.

Podwyższone odsetki za zwłokę nie są naliczane, gdy ustala się dodatkowe zobowiązanie w VAT na podstawie art. 112b lub art. 112c ustawy o VAT.

3. Zaokrąglenie odsetek za zwłokę

Przesłałem do urzędu skarbowego korektę PIT-37 za 2021 r. Muszę także uiścić wynikającą z niej zaległość podatkową. Naliczam obniżone odsetki za zwłokę. Korekta zeznania podatkowego nie jest bowiem efektem czynności sprawdzających, kontroli podatkowej lub celno-skarbowej. W jaki sposób należy zaokrąglić odsetki za zwłokę naliczone przy zastosowaniu różnych stawek?

Zaokrągleniu podlega suma kwot odsetek za zwłokę naliczonych z zastosowaniem różnych stawek obowiązujących w okresie istnienia zaległości podatkowej.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Kalkulator odsetek od zaległości podatkowych dostępny w serwisie www.kalkulatory.gofin.pl

Czytelnik może w omawianym przypadku zastosować obniżone odsetki za zwłokę, jeżeli prawnie skuteczną korektę PIT-37 za 2021 r. złoży do 2 listopada 2022 r., ujawnioną zaległość podatkową uiści w terminie 7 dni od dnia złożenia zeznania korygującego, a naniesienie poprawek nie jest rezultatem czynności sprawdzających, kontroli podatkowej lub celno-skarbowej.

Odsetki za zwłokę wylicza się w następujący sposób: kwotę zale-

głości podatkowej mnoży się przez liczbę dni zwłoki oraz obowiązującą w tym czasie stawkę odsetek, a uzyskany wynik dzieli przez 365. Otrzymałą kwotę należy zaokrąglić do pełnych złotych. Obliguje do tego art. 63 § 1 Ordynacji podatkowej.

Końcówki kwot wynoszące mniej niż 50 gr pomija się, a wynoszące 50 gr i więcej podwyższa do pełnych złotych. Jeżeli zaległość podatkowa istniała w okresach, w których obowiązywały różne stawki odsetkowe, odsetki za zwłokę nalicza się odrębnie za każdy z nich. Zaokrągleniu podlega suma kwot za poszczególne okresy. Wynika to z § 2 ust. 2, § 2a ust. 2 oraz § 2b ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach (Dz. U. z 2021 r. poz. 703).

Przykład

Podatnik złożył 1 września 2022 r. korektę PIT-37 za 2021 r. Nie ma ona związku z czynnościami sprawdzającymi, kontrolą podatkową czy celno-skarbową. Korekta wykazała zaległość podatkową w wysokości 2.150 zł. Podatnik wpłacił ją 1 września 2022 r., naliczając obniżone odsetki za zwłokę za okres od 3 maja 2022 r. (dnia następnego po dniu upływu terminu płatności PIT za 2021 r.) do 1 września 2022 r., według stawek: 6%, 6,75%, 7,50% i 8%. Odsetki za zwłokę wyniosły 54 zł, zgodnie z następującym wyliczeniem:

- 1) odsetki za okres od 3 maja 2022 r. do 5 maja 2022 r.: $(2.150 \text{ zł} \times 3 \text{ dni} \times 6\%) : 365 = 1,06 \text{ zł}$,
- 2) odsetki za okres od 6 maja 2022 r. do 8 czerwca 2022 r.: $(2.150 \text{ zł} \times 34 \text{ dni} \times 6,75\%) : 365 = 13,52 \text{ zł}$,
- 3) odsetki za okres od 9 czerwca 2022 r. do 7 lipca 2022 r.: $(2.150 \text{ zł} \times 29 \text{ dni} \times 7,50\%) : 365 = 12,81 \text{ zł}$,
- 4) odsetki za okres od 8 lipca 2022 r. do 1 września 2022 r.: $(2.150 \text{ zł} \times 56 \text{ dni} \times 8\%) : 365 = 26,39 \text{ zł}$,
- 5) suma odsetek: $1,06 \text{ zł} + 13,52 \text{ zł} + 12,81 \text{ zł} + 26,39 \text{ zł} = 53,78 \text{ zł}$, po zaokrągleniu do pełnych złotych: 54 zł.

4. Ponowna korekta rozliczenia podatkowego

PIT-36 za 2020 r. skorygowałem po raz pierwszy w czerwcu 2021 r. Uiściłem wówczas wykazaną zaległość podatkową wraz z obniżonymi odsetkami za zwłokę. Muszę złożyć kolejną korektę tego zeznania podatkowego. Wynika z niej zaległość podatkowa. Czy mogę od niej naliczyć – podobnie jak od zaległości podatkowej wykazanej po pierwszej korekcie – obniżone odsetki za zwłokę?

NIE. Zapłata obniżonych odsetek za zwłokę nie jest możliwa, jeżeli zaległość podatkowa wynika z korekty rozliczenia, która została dokonana po pół roku od upływu terminu złożenia rozliczenia.

Zeznanie podatkowe można korygować wielokrotnie – z uwzględnieniem zawieszenia uprawnienia do złożenia korekty w czasie postępowania podatkowego, kontroli podatkowej lub celno-skarbowej, a także z zastrzeżeniem zakazu dokonania korekty w zakresie objętym decyzją określającą wysokość zobowiązania podatkowego. Ponowna korekta tego samego rozliczenia nie stanowi negatywnej przesłanki zastosowania obniżonych odsetek za zwłokę od zaległości podatkowej wynikającej z tej korekty. Muszą być jednak spełnione przesłanki określone

w art. 56a Ordynacji podatkowej, w tym dokonanie korekty w ciągu 6 miesięcy od dnia upływu terminu złożenia zeznania podatkowego.

Termin dokonania korekty PIT-36 za 2020 r., warunkujący zapłatę obniżonych odsetek podatkowych, zaczął biec 30 kwietnia 2021 r. i upłynął 2 listopada 2021 r. (30 października 2021 r. wypadł w sobotę, a po niej była niedziela 31 października 2021 r. i dzień ustawowo wolny od pracy 1 listopada 2021 r.). Podatnik, składając po tym dniu korektę wspomnianego zeznania podatkowego, nie może zastosować obniżonej stawki do wyliczenia odsetek za zwłokę od zaległości podatkowej ujawnionej w wyniku korekty. Należy jej ustalić według stawki podstawowej.

5. Obniżone odsetki po korekcie pliku JPK_V7M

Muszę złożyć korektę JPK_V7M za kwiecień 2022 r. Nie ma ona związku z czynnościami sprawdzającymi, kontrolą podatkową czy celno-skarbową. Korekta wykazała podatek do zapłaty. Czy od zaległości z tytułu VAT można naliczyć odsetki za zwłokę według 50% stawki?

TAK. Podatnikowi – po spełnieniu ustawowych przesłanek – przysługuje prawo do naliczenia obniżonych odsetek za zwłokę od zaległości podatkowej będącej następstwem dokonania korekty JPK_V7M.

Obniżone odsetki za zwłokę to „premia” za dokonanie autokorekty rozliczenia i szybką wpłatę zaległości podatkowej. Stosuje się je w przypadku spełnienia wymogów określonych w art. 56a Ordynacji podatkowej. Podatnik ma prawo skorygować każdą deklarację – niezależnie od formy jej złożenia (z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z art. 81b § 1 Ordynacji podatkowej oraz art. 62 ust. 4 i art. 82 ust. 3 ustawy o KAS).

Podatnicy rozliczający VAT za okresy miesięczne składają deklaracje podatkowe w formie dokumentu elektronicznego JPK_V7M. Dokument ten zawiera część ewidencyjną (ewidencję VAT) oraz deklaracyjną (deklarację VAT). Stanowi tak art. 99 ust. 11c ustawy

o VAT. Taka forma przekazywania deklaracji nie pozbawia podatnika prawa do korekty rozliczenia – dokonuje jej poprzez korektę części deklaracyjnej JPK_V7M. Złożenie w terminie prawnie skutecznej korekty JPK_V7M i wpłata ujawnionej zaległości podatkowej w ciągu 7 dni pozwala natomiast zastosować obniżone odsetki za zwłokę, o ile naniesienie poprawek nie jest rezultatem czynności sprawdzających, kontroli podatkowej lub celno-skarbowej.

Korekta JPK_V7M polega na wy-

generowaniu i przesłaniu nowego dokumentu zawierającego prawidłowe dane i wartości. Korekta może obejmować wyłącznie część deklaracyjną, tylko część ewidencyjną albo obie. Należy pamiętać o sporządzeniu jej według właściwego schematu. Korekty plików za okresy rozliczeniowe od października 2020 r. do grudnia 2021 r. składa się według wzoru formularza JPK_V7M₍₁₎. Korekty plików za okresy od stycznia 2022 r. sporządza się według wzoru JPK_V7M₍₂₎.

Przykład

Podatnik złożył 1 września 2022 r. korektę JPK_V7M za kwiecień 2022 r. Nie ma ona związku z czynnościami sprawdzającymi, kontrolą podatkową czy celno-skarbową. Korekta ujawniła zaległość podatkową. Podatnik uregulował ją 2 września 2022 r. Odsetki za zwłokę od zaległości podatkowej naliczył według stawek obniżonych, ponieważ zostały dochowane terminy warunkujące ich zastosowanie, tj. 6-miesięczny termin złożenia korekty rozliczenia (który liczony od 25 maja 2022 r. upływa 25 listopada 2022 r.) oraz termin zapłaty zaległości podatkowej (który upływa 8 września 2022 r.).

6. Korekta rozliczenia po czynnościach sprawdzających

Urząd skarbowy przysłał mi wezwanie do złożenia korekty PIT-36 za 2021 r. Zaniżyłem kwotę podatku dochodowego. W wyniku korekty powstała zaległość podatkowa. Jakie mam od niej naliczyć odsetki za zwłokę: podstawowe czy obniżone?

Odsetki za zwłokę od zaległości z tytułu podatku dochodowego ujawnionej w wyniku korekty zeznania podatkowego, dokonanej w związku z czynnościami sprawdzającymi, nalicza się według stawki podstawowej.

Czynności sprawdzające pozwalają urzędowi skarbowemu zweryfikować, bez konieczności wszczynania kontroli czy postępowania podatkowego, jak podatnik rozliczył się z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. Weryfikacja polega m.in. na sprawdzeniu złożonego zeznania podatkowego pod kątem poprawności formalnej i rachunkowej. Urzędy skarbowe badają, czy rozliczenie zostało sporządzone na właściwym druku, wypełniono wszystkie niezbędne rubryki, dołączono wymagane załączniki, prawidłowo wyliczono podatek z podanej podstawy opodatkowania itp. Osoby korzystające z ulg podatkowych mogą być wezwane do okazania dokumentów, których obowiązek posiadania w określonym czasie wynika z przepisów prawa, a potwierdzających zasadność dokonanych odliczeń i wysokość poniesionych wydatków. Trzeba przedstawić oryginały dokumentów lub złożyć ich fotokopie.

Rezultatem czynności sprawdzających może być wykrycie nieprawidłowości w zeznaniu podatkowym lub załącznikach. Wykryte błędy wolno od razu poprawić. Korektę zeznania podatkowego może sporządzić urząd skarbowy lub – na jego wezwanie – podatnik. Przewiduje to art. 274 § 1 Ordynacji podatkowej.

Urząd skarbowy ma prawo dokonać samodzielnej korekty w ograniczonym zakresie. Wolno mu wyeliminować błędy rachunkowe, inne oczywiste omyłki oraz nieprawidłowości wynikające ze sporządzenia zeznania podatkowego niezgodnie z wymogami for-

malnymi, jeżeli w wyniku naniesionych poprawek lub uzupełnień zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, nadpłaty czy straty nie przekracza 5.000 zł. Podatnik otrzymuje uwierzytelnioną kopię skorygowanego w tym trybie zeznania podatkowego. Dostaje ją wraz z informacją o związanej z korektą zmianie wymienionych wcześniej wartości albo informacją o braku takich modyfikacji, oraz pouczeniem o prawie wniesienia sprzeciwu. Wniesienie sprzeciwu anuluje korektę.

W przypadku gdy urząd skarbowy nie może usunąć stwierdzonych nieprawidłowości ze względu na ich charakter lub zakres, zwraca się do podatnika o złożenie niezbędnych wyjaśnień i skorygowanie zeznania podatkowego. Wskazuje jednocześnie przyczyny, z powodu których informacje zawarte w zeznaniu podatkowym budzą wątpliwości. Opisane zasady dokonania korekty odnoszą się do rozliczeń przekazanych zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej.

W omawianym przypadku

podatnik otrzymał wezwanie do złożenia korekty PIT-36 za 2021 r. Wskazuje to na wykrycie przez urząd skarbowy błędów w zeznaniu podatkowym w wyniku czynności sprawdzających. Zdarza się, że następstwem korekty rozliczenia jest ujawnienie zaległości podatkowej, a to wiąże się z obciążeniami odsetkowymi. Odsetki za zwłokę od zaległości z tytułu PIT ujawnionej w wyniku korekty zeznania podatkowego dokonanej w ramach czynności sprawdzających należy naliczyć według stawki podstawowej. Nie wolno zastosować stawki obniżonej stanowiącej 50% stawki podstawowej. Wyklucza to art. 56a § 3 pkt 2 Ordynacji podatkowej. Podatnik nie może więc w omawianej sytuacji zapłacić obniżonych odsetek za zwłokę od zaległości podatkowej ujawnionej po korekcie PIT-36 za 2021 r., skoro korekta została sporządzona w wyniku (na skutek) czynności sprawdzających urzędu skarbowego, tj. istnieje związek przyczynowo-skutkowy między czynnościami sprawdzającymi a korektą rozliczenia.

Przykład

Podatnik otrzymał w wyniku czynności sprawdzających przeprowadzonych przez urząd skarbowy wezwanie do złożenia korekty zeznania PIT-36 za 2021 r. Podatnik dokonał korekty rozliczenia. Wykazała ona zaległość podatkową w wysokości 580 zł. Podatnik wpłacił tę kwotę 29 sierpnia 2022 r. wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi, według stawek podstawowych (12%, 13,5%, 15% i 16%), za okres od 3 maja 2022 r. do 29 sierpnia 2022 r. Wyniosły one 28 zł, zgodnie z poniższym wyliczeniem:

- 1) odsetki za okres od 3 maja 2022 r. do 5 maja 2022 r.: $(580 \text{ zł} \times 3 \text{ dni} \times 12\%) : 365 = 0,57 \text{ zł}$,
- 2) odsetki za okres od 6 maja 2022 r. do 8 czerwca 2022 r.: $(580 \text{ zł} \times 34 \text{ dni} \times 13,5\%) : 365 = 7,29 \text{ zł}$,
- 3) odsetki za okres od 9 czerwca 2022 r. do 7 lipca 2022 r.: $(580 \text{ zł} \times 29 \text{ dni} \times 15\%) : 365 = 6,91 \text{ zł}$,
- 4) odsetki za okres od 8 lipca 2022 r. do 29 sierpnia 2022 r.: $(580 \text{ zł} \times 53 \text{ dni} \times 16\%) : 365 = 13,48 \text{ zł}$,
- 5) suma odsetek: $0,57 \text{ zł} + 7,29 \text{ zł} + 6,91 \text{ zł} + 13,48 \text{ zł} = 28,25 \text{ zł}$, po zaokrągleniu do pełnych złotych: 28 zł.

7. Zwolnienie z naliczania odsetek podatkowych

Spółka nie uregulowała w terminie VAT za maj i czerwiec 2022 r. Odsetki za zwłokę należne na dzień regulowania tych zaległości podatkowych wyniosą odpowiednio 12 zł i 8 zł. Czy trzeba je wpłacić, skoro 3-krotność ceny pobieranej przez Poczte Polską za nadanie najtańszego listu poleconego to 19,50 zł?

Wpłacie nie podlegają odsetki podatkowe nieprzekraczające 8,70 zł.

Konsekwencją powstania zaległości podatkowej są obciążenia odsetkowe. Odsetek za zwłokę nie wpłaca się jednak, jeżeli ich wysokość nie przekracza 3-krotności wartości opłaty pobieranej przez Poczte Polską S.A. za traktowanie przesyłki listowej jako poleconej. Takie zwolnienie przewiduje art. 54 § 1 pkt 5 Ordynacji podatkowej. Obowiązuje ono bez względu na to, jaką stawkę zastosowano do wyliczenia odsetek podatkowych: podstawową, obniżoną czy podwyższoną.

Opłata za traktowanie przesyłki listowej jako poleconej wynosi obecnie 2,90 zł. Taka kwota wynika z Rozdziału II części 1 „Cennika usług powszechnych w obrocie krajowym i zagranicznym” Poczty Polskiej S.A. obowiązującego od 1 stycznia 2022 r. Wspomnianej

opłaty nie należy utożsamiać z ceną nadania listu poleconego, która wynosi od 6,50 zł do 18,30 zł w zależności od gabarytu przesyłki oraz tego, czy ma ona status przesyłki ekonomicznej czy priorytetowej. Opłata za traktowanie listu jako poleconego stanowi składową ceny przesyłki poleconej. Trzykrotność tej opłaty to 8,70 zł ($3 \times 2,90$ zł). Wpłacie nie podlegają więc odsetki podatkowe nieprzekraczające 8,70 zł.

Odsetki za zwłokę ustala się odrębnie od każdej zaległości podatkowej. W przypadku VAT rozliczanego za okresy miesięczne nalicza się je od zaległości za dany miesiąc. Nie sumuje się kwot zaległości podatkowych za dwa lub więcej miesięcy. Odsetek za zwłokę naliczonych od zaległego podatku VAT za dany miesiąc nie uiszcza się, jeżeli ich kwota na dzień zapłaty zaległości podatkowej nie przekracza 8,70 zł.

Przykład

Podatnik zalegał z zapłatą VAT za maj 2022 r. na kwotę 688 zł oraz VAT za czerwiec 2022 r. na kwotę 521 zł. Obie zaległości podatkowe uiszczył 30 sierpnia 2022 r. Odsetki za zwłokę wyniosły odpowiednio 19 zł oraz 8,22 zł, zgodnie z następującymi wyliczeniami:

- 1) odsetki za zwłokę od zaległości z tytułu VAT za maj 2022 r.:
– odsetki za okres od 28 czerwca 2022 r. do 7 lipca 2022 r.: $(688 \text{ zł} \times 10 \text{ dni} \times 15\%) : 365 = 2,83 \text{ zł}$,
– odsetki za okres od 8 lipca 2022 r. do 30 sierpnia 2022 r.: $(688 \text{ zł} \times 54 \text{ dni} \times 16\%) : 365 = 16,29 \text{ zł}$,
– suma odsetek: $2,83 \text{ zł} + 16,29 \text{ zł} = 19,12 \text{ zł}$, po zaokrągleniu do pełnych złotych: 19 zł;
 - 2) odsetki za zwłokę od zaległości z tytułu VAT za czerwiec 2022 r. za okres od 26 lipca 2022 r. do 30 sierpnia 2022 r.: $(521 \text{ zł} \times 36 \text{ dni} \times 16\%) : 365 = 8,22 \text{ zł}$, po zaokrągleniu do pełnych złotych: 8 zł.
- VAT za maj 2022 r. podlegał wpłacie wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości 19 zł. Od VAT za czerwiec 2022 r. podatnik nie naliczył odsetek za zwłokę (nie przekraczały 8,70 zł).

8. Sposób rozliczenia wpłaty podatnika

Nie uiszcilem w terminie podatku VAT za maj 2022 r. Otrzymałem upomnienie z urzędu skarbowego wzywające do zapłaty. Uregulowałem zaległość podatkową wraz z odsetkami za zwłokę, ale nie doliczyłem kosztów upomnienia. Urząd skarbowy zaliczył wpłatę w pierwszej kolejności na koszty upomnienia. Czy mógł tak postąpić?

TAK. Wpłata jest w pierwszej kolejności zaliczana na koszty upomnienia.

Wysokość kosztów upomnienia wynosi 16 zł.

Sposób rozliczenia wpłaty dokonanej przez podatnika określa art. 62 Ordynacji podatkowej. Wpłata jest w pierwszej kolejności zaliczana na poczet kosztów doręzonego upomnienia. Pozostała kwota podlega zarachowaniu zgodnie z następującymi zasadami. Jeżeli na podatniku ciąży zobowiązanie podatkowe z różnych tytułów, wpłata podlega zarachowaniu na poczet podatku zgodnie ze wskazaniem podatnika, a w przypadku braku takiego wskazania – na zobowiązanie podatkowe o najwcześniejszym terminie płatności spośród wszystkich zobowiązań podatkowych. W przypadku gdy podatnik ma

zobowiązania podatkowe, których termin płatności upłynął, wpłatę zalicza się na zaległość podatkową o najwcześniejszym terminie płatności we wskazanym przez podatnika podatku. W razie niedokonywania takiego wskazania lub braku zaległości podatkowej we wskazanym podatku wpłacona kwota jest przeznaczana na zaległość podatkową o najwcześniejszym terminie płatności spośród wszystkich zaległości podatkowych.

W omawianym przypadku urząd skarbowy prawidłowo zaliczył wpłatę najpierw na koszty doręzonego upomnienia, a pozostałą kwotę na podatek VAT i odsetki za zwłokę. Wpłata niewystarczająca na pokrycie w całości zaległości podatkowej i odsetek za zwłokę zaliczana jest proporcjonalnie na zaległość podatkową i odsetki za zwłokę, a następuje to w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości do kwoty odsetek.

9. Obciążenia odsetkowe w czasie postępowania podatkowego

Urząd skarbowy wydał decyzję w sprawie wymiaru podatku PIT za 2019 r., z której wynika, że mam zaległość w wysokości prawie 5.000 zł. Wniosłem odwołanie do dyrektora izby administracji skarbowej. Decyzja nie została opatrzona rygorem natychmiastowej wykonalności. Czy w czasie trwania postępowania odwoławczego bieżą odsetki za zwłokę od zaległości podatkowej wynikającej z zakwestionowanej decyzji?

TAK. Wniesienie odwołania od decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego nie wstrzymuje naliczania odsetek za zwłokę.

Decyzją, która nakłada na adresata obowiązek realizowany w trybie egzekucji administracyjnej podlega wykonaniu dopiero wtedy, gdy stanie się ostateczna. Stanowi tak art. 239a Ordynacji podatkowej. Wniesienie odwołania od decyzji urzędu skarbowego nakazującej uiszczenie podatku pozwala więc wstrzymać się z zapłatą do czasu rozpatrzenia sprawy przez dyrektora izby administracji skarbowej – chyba że decyzja zostanie opatrzona rygorem natychmiastowej wykonalności (patrz ramka). Podatnik może dobrowolnie uiszczyć kwotę wynikającą z nieostatecznej decyzji. Taką opcję warto rozważyć ze względu na minimalizację obciążeń odsetkowych. Wstrzymanie wykonania decyzji nie ma bowiem wpływu na naliczanie odsetek za zwłokę. Reguluje to art. 239h Ordynacji podatkowej.

Czas trwania postępowania podatkowego zmierzającego do ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego – toczącego się zarówno przed organem pierwszej instancji, jak i organem odwoławczym – nie jest w zasadzie okresem wyłączonego z naliczania odsetek za zwłokę. Podatnik musi je uiszczać za okres od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin płatności podatku, do dnia uregulowania należnej kwoty. Redukcja obciążeń odsetkowych przewidziana jest w przypadku opieszałego prowadzenia postępowania podatkowego. Podatnik zapłaci mniejsze odsetki za zwłokę, gdy decyzję wydaną przez organ pierwszej instancji otrzyma po 3 miesiącach od podjęcia postępowania podatkowego. Nie nalicza

się ich za okres od dnia wszczęcia postępowania do dnia doręczenia decyzji. Mówi o tym art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej. Obciążenia odsetkowe zmniejszają się także w przypadku niewydania decyzji w ustawowym terminie przez organ odwoławczy. Odsetek za zwłokę nie nalicza się za okres od dnia następnego po upływie tego terminu do dnia doręczenia decyzji adresatowi. Wskazuje tak art. 54 § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej.

Opisanych przerw w naliczaniu odsetek za zwłokę nie stosuje się, jeżeli do opóźnienia w wydaniu decyzji przyczynił się podatnik lub jego przedstawiciel albo zwłoka powstała z powodów niezależnych od organu podatkowego. W przypadku przekroczenia ustawowego terminu zakończenia postępowania podatkowego zasadą powinno więc być nienaliczanie odsetek za zwłokę, a ich pobór jest dozwolony tylko w sytuacji, gdy do przedłużenia postępowania doszło z przyczyn obiektywnie pozostających poza wpływem organu podatkowego. Analizując ten aspekt, należy mieć na uwadze złożoność sprawy, liczbę i rodzaj przeprowadzanych dowodów, terminowość i celowość inicjatyw po-

dejmowanych przez urzędników czy czas niezbędny do dokonania poszczególnych działań organizacyjnych. Jeżeli te czynności zajmowały odpowiednią ilość czasu oraz były uzasadnione z uwagi na stan sprawy, to należy uznać, że nie ma podstaw do zmniejszenia obciążeń odsetkowych (por. wyrok NSA z dnia 4 listopada 2020 r., sygn. akt II FSK 1719/18).

Regulacje dotyczące bezodsetkowych okresów postępowania podatkowego stosuje się również wtedy, gdy efektem rozpoznania odwołania przez dyrektora izby administracji skarbowej jest uchylenie zakwestionowanej decyzji i przekazanie sprawy urzędowi skarbowemu do ponownego rozpatrzenia. W takim przypadku czas trwania postępowania podatkowego w danej instancji należy liczyć na potrzeby ustalenia okresów (bez) odsetkowych poprzez zsumowanie na poszczególnych etapach okresów prowadzenia postępowania. Precyzuje to art. 54 § 3 Ordynacji podatkowej. Zwrot sprawy do organu pierwszej instancji następuje wtedy, gdy jej rozstrzygnięcie wymaga uprzedniego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości lub w znacznej części.

Przesłanki nadania nieostatecznej decyzji rygorem natychmiastowej wykonalności:

- organ podatkowy posiada informacje, z których wynika, że wobec podatnika toczy się postępowanie egzekucyjne w zakresie innych należności pieniężnych,
- podatnik nie posiada majątku o wartości odpowiadającej wysokości zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, na którym można ustanowić hipotekę przymusową lub zastaw skarbowy, które korzystałyby z pierwszeństwa zaspokojenia,
- podatnik dokonuje czynności polegających na zbywaniu majątku znacznej wartości,
- okres do upływu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego jest krótszy niż 3 miesiące.

10. Zaliczenie zwrotu VAT na zaległości podatkowe

W pliku JPK_V7M za lipiec 2022 r. zadeklarowałem nadwyżkę VAT do zwrotu na rachunek bankowy. Czy mimo takiej dyspozycji urząd skarbowy może zaliczyć zwrot podatku na zaległości podatkowe wraz z odsetkami za zwłokę?

TAK. Urząd skarbowy ma obowiązek zaliczyć zwrot podatku na zaległości podatkowe wraz z odsetkami za zwłokę.

Podatnik, u którego w danym okresie rozliczeniowym wystąpi nadwyżka podatku naliczonego nad należnym, ma prawo wystąpić o jej zwrot na swój rachunek w banku lub w SKOK. Zwrot VAT podlega z urzędu zaliczeniu na poczet zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę, odsetek za zwłokę od niuregulowanych w terminie zaliczek na podatek, kosztów upomnienia oraz bieżących zobowiązań podatkowych. W razie braku takich obciążeń podatnik otrzymuje zwrot podatku, chyba że złoży wniosek o zarachowanie całej lub części przysługującej mu kwoty na przyszłe zobowiązania podatkowe. Wynika to z art. 76 w zw. z art. 76b § 1 Ordynacji podatkowej.

Zaliczenie zwrotu podatku na zaległości podatkowe następuje

z dniem złożenia deklaracji wykazującej zwrot lub korekty takiej deklaracji. Do zarachowania dochodzi z mocy prawa. Podatnik, który ma zaległości podatkowe, nie otrzyma więc na konto środków zadeklarowanych w JPK_V7M (lub JPK_V7K) jako zwrot VAT. Zostaną one przeznaczone na pokrycie zaległości podatkowych. Jeżeli kwota zwrotu jest większa od zaległości podatkowych (oraz innych wskazanych wcześniej należności pokrywanych z urzędu), podatnik otrzyma różnicę, chyba że złoży wniosek o przeznaczenie jej na poczet przyszłych podatków.

Rozliczenie wykazujące zwrot podatku może być zweryfikowane. Zarachowanie zwrotu na zaległość podatkową następuje w takim przypadku dopiero po zamknięciu postępowania wyjaśniającego, jeżeli potwierdzi ono istnienie nadwyżki podatku naliczonego nad należnym i zasadność jej zwrotu. Organowi podatkowe-

mu nie wolno dysponować kwotą, której istnienie i wysokość podlega sprawdzeniu, a przez to nie jest ostatecznie znana. W razie wykazania bezzasadności zwrotu nie będzie możliwe zaliczenie deklarowanej przez podatnika kwoty na poczet zaległości podatkowej (por. wyrok NSA z dnia 24 stycznia 2020 r., sygn. akt I FSK 1317/17).

Urząd skarbowy wydaje postanowienie w sprawie zaliczenia zwrotu VAT na zaległości podatkowe. Ma ono charakter formalny. Potwierdza jedynie wykonanie czynności rachunkowo-technicznej jaką jest zaliczenie we wskazanej dacie (wynikającej z prawa) określonej kwoty zwrotu podatku na konkretne zaległości podatkowe. Zaliczenie następuje natomiast z mocy prawa z dniem złożenia deklaracji wykazującej zwrot podatku – niezależnie od daty wydania i doręczenia postanowienia (por. wyrok NSA z dnia 16 czerwca 2021 r., sygn. akt I FSK 799/21).

11. Odsetki w przypadku zwrotu podatku PIT

W PIT-37 za 2021 r. wykazałem nienależną nadpłatę podatku dochodowego. Będę składał korektę zeznania podatkowego i zwracał otrzymaną kwotę. Czy nadpłatę podatku mam oddać wraz z odsetkami za zwłokę? Czy do zeznania korygującego muszę dołączyć „czynny żal”?

„Czynny żal” jest zbędny w przypadku złożenia prawnie skutecznej korekty zeznania podatkowego i uiszczenia wynikającej z niej zaległości podatkowej. Od zwracanej kwoty naliczane są odsetki za zwłokę.

Nadpłata podatku dochodowego wykazana w rozliczeniu nienależnie lub w zawyżonej wysokości, którą urząd skarbowy zwrócił podatnikowi, traktowana jest jako zaległość podatkowa. Stanowi tak art. 52 § 1 pkt 1 i § 2 Ordynacji podatkowej. Kwotę niesłusznie otrzymaną należy oddać wraz z odsetkami za zwłokę. Nalicza się je za okres: od dnia, w którym urząd skarbowy zwrócił nadpłatę podatku wykazaną w błędnie sporządzonym zeznaniu podatkowym, do dnia wpłaty równowartości nienależnie otrzymanej kwoty (włącznie z tym dniem). Dniem zwrotu nadpłaty podatku przekazanej przelewem jest dzień obciążenia rachunku bankowego

urzędu skarbowego. W przypadku otrzymania nadpłaty przekazem pocztowym jest to dzień jego nadania, a w razie odebrania gotówki w kasie – dzień wypłacenia kwoty nadpłaty lub postawienia jej do dyspozycji podatnika w kasie.

Podatnik nie musi w związku z korektą rozliczenia składać „czynnego żalu”, pod warunkiem że są spełnione wymogi wskazane w art. 16a Kodeksu karnego skarbowego. „Czynny żal” to zawiadomienie o popełnieniu czynu zabronionego, składane przez sprawcę organowi powołanemu do ścigania, mające na celu uniknięcie sankcji. Karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe nie podlega jednak sprawca czynu zabronionego dotyczącego złożenia zeznania podatkowego, jeżeli po jego popełnieniu została złożona organowi podatkowemu prawnie skuteczna korekta zeznania podatkowego, którego nieprawidłowe wykonanie stanowi ten

czyn zabroniony. Gdy w związku z czynem zabronionym nastąpiło uszczuplenie należności publicznonprawnej, warunkiem bezkarności jest uiszczenie tej należności niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie wyznaczonym przez finansowy organ postępowania przygotowawczego (np. urząd skarbowy). Spełnienie opisanych warunków daje z mocy prawa, bez konieczności składania „czynnego żalu”, ochronę przed sankcjami za przedłożenie nieprawdziwego lub nierzetelnego rozliczenia.

Należy pamiętać o wyjątku. Odpowiedzialności karnej skarbowej nie uniknie się, jeżeli przed złożeniem korekty wszczęto postępowanie przygotowawcze o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe lub ujawniono w toku toczącego się postępowania przygotowawczego to przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe.

12. Wniosek o umorzenie odsetek podatkowych

Urząd skarbowy wydał decyzję w sprawie określenia wysokości zobowiązania z tytułu podatku PIT. Wynika z niej do zapłaty zaległość podatkowa w wysokości ponad 5.000 zł. Czy możliwe jest umorzenie przynajmniej odsetek za zwłokę od tej zaległości podatkowej? Nadmieniam, że nie prowadzę działalności gospodarczej.

TAK. Urząd skarbowy może umorzyć odsetki za zwłokę od zaległości podatkowej na wniosek podatnika. Prawo do wystąpienia o taką ulgę przewiduje art. 67a § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej.

Wpłata zaległości podatkowej, w tym wynikającej z decyzji organu podatkowego, wiąże się z obciążeniami odsetkowymi (z zastrzeżeniem, że nie nalicza się odsetek za zwłokę, jeżeli ich wysokość nie przekracza 8,70 zł). Umorzenie odsetek za zwłokę od zaległości podatkowej dopuszczalne jest w wyjątkowych sytuacjach. Przyznanie tej ulgi uzależnione jest od istnienia ważnego interesu podatnika lub interesu publicznego. Podatnik musi wykazać wystąpienie przynajmniej jednej z tych przesłanek, składając odpowiednio umotywowany i poparty dowodami wniosek. Dowodami mogą być: zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia, rachunki i zaświadczenia lekarskie potwierdzające konieczność ponoszenia wydatków na leczenie, rachunki dokumentujące wydatki na utrzymanie itp.

Wniosek o umorzenie odsetek za zwłokę rozpatrywany jest w trybie

postępowania podatkowego. Przyznanie lub odmowa przyznania ulgi następuje w drodze decyzji. W toku postępowania podatkowego urząd skarbowy ocenia sytuację majątkową i kondycję finansową wnioskodawcy. Analizuje również takie aspekty, jak: przyczyny powstania zaległości podatkowej, charakter trudności w uregulowaniu odsetek za zwłokę (prześciowe czy długofalowe) czy dotychczasowa postawa podatnika w zakresie realizacji obowiązków wynikających z przepisów podatkowych. W razie wątpliwości podatnik może być wezwany do uzupełnienia wniosku, złożenia wyjaśnień lub przedłożenia dodatkowych dokumentów.

Takie sprawy – wymagające przeprowadzenia postępowania dowodowego – urząd skarbowy powinien załatwić w ciągu miesiąca od dnia otrzymania wniosku. W przypadkach szczególnie skomplikowanych postępowanie podatkowe może trwać do 2 miesięcy. Terminy te wynikają z art. 139 § 1 Ordynacji podatkowej. Nie wlicza się do nich: okresów zawieszenia postępowania, ustawowych terminów dla dokonania określonych

czynności oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy podatnika lub z przyczyn niezależnych od organu podatkowego. Urząd skarbowy ma obowiązek powiadomić podatnika o każdym przypadku zwłoki, chociażby nie był za nią odpowiedzialny. Musi podać przyczyny opóźnienia i wskazać nowy termin załatwienia sprawy.

Decyzja w sprawie umorzenia odsetek podatkowych ma charakter uznaniowy. Urząd skarbowy, stwierdzając istnienie ważnego interesu podatnika lub interesu publicznego, może zastosować ulgę albo odmówić jej udzielenia. Wybór rozstrzygnięcia w granicach uznaniowości nie może być jednak dokonany – co podkreśla się w orzecznictwie sądów administracyjnych – z rażącym naruszeniem zasady sprawiedliwości, wskutek uwzględnienia kryteriów oczywiście nieistotnych lub nielogicznych czy na podstawie fałszywych przesłanek (por. wyrok NSA z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt II FSK 2567/17). Od decyzji urzędu skarbowego przysługuje odwołanie do dyrektora izby administracji skarbowej. Odwołanie musi zawierać zarzuty przeciwko kwestionowanej decyzji, sprecyzowanie istoty i zakresu żądania oraz wskazanie dowodów uzasadniających żądanie.

Odsetki za zwłokę są naliczane do dnia złożenia wniosku o ich umorzenie, włącznie z tym dniem. W razie wydania decyzji o umorzeniu dalsze odsetki za zwłokę od nieuregulowanej zaległości podatkowej nalicza się począwszy od dnia następującego po dniu wniesienia wniosku. Wynika tak z § 7 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach.

13. Umorzenie zaległości wraz z odsetkami za zwłokę

Podatek dochodowy za 2021 r. rozliczyłem wspólnie z żoną (na PIT-36). Musimy jednak skorygować zeznanie podatkowe. W wyniku korekty powstała zaległość podatkowa w wysokości 19 zł. Czy taka kwota jest z urzędu umarzana wraz z ewentualnymi odsetkami za zwłokę, czy trzeba ją uiścić?

Umorzenie z urzędu kilku- czy kilkunastozłotowej zaległości podatkowej jest prawem, a nie obowiązkiem organu podatkowego.

Rezultatem sporządzenia korekty zeznania podatkowego może być ujawnienie zaległości podatkowej. Podatnik ma obowiązek uiścić każdą wykazaną kwotę (wraz z wymaganymi odsetkami za zwłokę). Przepisy prawa podatkowego nie przewidują zwolnienia z zapłaty zaległości podatkowej z powodu jej niewielkiej wysokości – nieprzekraczającej jakiegos pułapu. Małżonkowie odpowiadają solidarnie za podatek (zaległość podatkową) wynikający z łącznego opodatkowania dochodów. Każdy z nich ma prawo i obowiązek uregulować całą jego kwotę. Wpłaty można dokonać na mikrorachunek dowolnego małżonka, ale zaleca się wybór mikrorachunku tego z nich, który występuje w zeznaniu podatkowym jako podatnik (tj. jako pierwszy).

Zaległość podatkowa może być dochodzona w trybie admini-

stracyjnego postępowania egzekucyjnego. Małżonkowie, którzy skorzystali z prawa do łącznego opodatkowania dochodów, odpowiadają za zapłatę podatku wynikającego z ich zeznania podatkowego majątkiem wspólnym oraz swoimi majątkami osobistymi. Urzędy skarbowe na ogół odstępują jednak od dochodzenia w trybie egzekucji administracyjnej niewielkich kwot. Mają prawo z urzędu (bez wniosku podatnika) umorzyć zaległość podatkową nieprzekraczającą pięciokrotnej wartości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym. Zezwała na to art. 67d § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej. Koszty upomnienia wynoszą obecnie 16 zł. Umorzona z urzędu może więc być zaległość podatkowa nieprzekraczająca 80 zł (5×16 zł). Umorzenie zaległości podatkowej powoduje również umorzenie odsetek za zwłokę w całości lub w takiej części, w jakiej została umorzona zaległość podatkowa. Wskazuje tak art. 67a § 2 Ordynacji podatkowej.

Przesłanki umorzenia zaległości podatkowej z urzędu:

- 1) zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne (tj. koszty faktycznie poniesione przez organ egzekucyjny w związku z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego),
- 2) kwota zaległości podatkowej nie przekracza pięciokrotnej wartości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym,
- 3) kwota zaległości podatkowej nie została zaspokojona w zakończonym lub umorzonym postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym albo sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości,
- 4) podatnik zmarł, nie pozostawiając żadnego majątku lub pozostawił ruchomości niepodlegające egzekucji albo przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza 5.000 zł, i jednocześnie nie ma spadkobierców innych niż Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego oraz nie ma możliwości orzeczenia odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej.

14. Wpłata odsetek za zwłokę

Prowadzę od niedawna własną działalność gospodarczą. W JPK_V7M za lipiec 2022 r. wykazałam podatek do zapłaty, ale nie uiściłam go w terminie. Chciałabym uregulować powstałą zaległość podatkową. Czy odsetki za zwłokę sama mam wyliczyć, czy powinienam poczekać na wezwanie z urzędu skarbowego?

Odsetki za zwłokę od zaległości podatkowej należy wpłacić wraz z zaległością podatkową bez wezwania urzędu skarbowego.

Obowiązek naliczenia odsetek za zwłokę od zaległości podatkowej spoczywa w zasadzie na podatniku (płatniku, następcy prawnym lub osobie trzeciej odpowiadającej za cudze zaległości podatkowe). Wyjątki od tej reguły zostały wskazane w art. 53 § 3 Ordynacji podatkowej. Organ podatkowy nalicza odsetki za zwłokę w przypadku: wydania decyzji określającej wysokość odsetek od zaliczek na podatek; zaliczenia wpłaty na zaległość podatkową, odsetki za zwłokę i koszty upomnienia; odroczenia lub rozłożenia na raty zapłaty zaległości podatkowej; zarachowania nadpłaty lub zwrotu podatku na poczet zaległości podatkowej; wydania decyzji stwierdzającej wygaśnięcie zobowiązania podatkowego wskutek przeniesienia własności rzeczy

lub praw majątkowych na rzecz gminy, powiatu lub województwa albo Skarbu Państwa (w zamian za zaległości podatkowe z tytułu podatków stanowiących ich dochody).

Termin płatności VAT za lipiec 2022 r. upłynął 25 sierpnia 2022 r. Podatnik, który nie wywiązał się z tego obowiązku, powinien uregulować powstałą zaległość podatkową wraz z odsetkami za zwłokę. Wpłaty dokonuje na mikrorachunek (którego numer przedsiębiorca generuje na podstawie swojego NIP).

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540 ze zm.)
Ustawa z dnia 11.03.2004 r. o VAT (Dz. U. z 2022 r. poz. 931 ze zm.)
Ustawa z dnia 10.09.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2022 r. poz. 859 ze zm.)
Ustawa z dnia 16.11.2016 r. o KAS (Dz. U. z 2022 r. poz. 813 ze zm.)

Sytuacja majątkowa podatnika w kontekście umorzenia odsetek podatkowych

„Pojęcie »interesu publicznego« nie jest zdefiniowane wprost. Można się do niego odwoływać przez ustalenie hierarchii celów i wartości, jakie powinny obowiązywać w procesie stosowania praw. Sformułowanie »interes publiczny« ma charakter niedookreślony, co wymaga każdorazowego dokonywania oceny skutków rozstrzygnięć prawnych z punktu widzenia respektowania wartości, jakie mogą się kryć pod tym pojęciem (...). Zdaniem organu umorzenie odsetek z uwagi na interes publiczny może wystąpić w sytuacji, gdy egzystencja strony byłaby zagrożona w wypadku próby wyegzekwowania należności. (...) to że sytuacja finansowa potwierdza, iż skarżący mają zapewnione środki finansowe na swoje potrzeby oraz że nie ma konieczności by zwracać się o pomoc do budżetu państwa, nie oznacza, że nie występuje interes publiczny w tym, by umorzone zostały odsetki od zaległości podatkowej”.

Wyrok WSA w Łodzi z dnia 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt I SA/Łd 93/22